

SAMENWERKEN EN SYMBOLEN

In de afgelopen jaren is hard gewerkt aan een nieuwe opzet van de Management Development opleiding voor de jonge officieren. Een beetje tegen heug en meug natuurlijk, want ja; de krijgsmachtdelen blijven toch vooral heel erg verschillend, vinden velen nog steeds.

Maar in opdracht van de Chef Defensie Staf (CDS) zijn de Hogere Militaire Vorming van de Koninklijke Landmacht (HMV), de Hogere Staf Vorming van de Koninklijke Luchtmacht (HSV) en de Hogere Krijgskundige Vorming van de Koninklijke Marine (HKV) samengevoegd tot één 'paarse' opleiding, de Hogere Defensie Vorming of HDV. De nieuwe cursus voor de meest getalenteerde jonge officieren van de krijgsmachtdelen. De kweekvijver voor de nieuwe generatie van *high potentials* van de toekomst.

De CDS en de minister hebben heel goed begrepen dat juist deze categorie jong en aanstormend talent de sleutel is tot het verder verbeteren van de samenwerking tussen de krijgsmachtdelen. De maandenlange samenwerking in zo'n cursus leidt niet zelden tot (deels functionele) vriendschappen, die vaak loopbanen omspannen. Een gemeenschappelijk curriculum geeft bovendien wederzijdse kennis en begrip, wat weer kan uitmonden in een betere operationele samenwerking in het veld en op het Plein.

Kortom, samenbrengen van deze toekomstige sleutelfunctionarissen van diverse krijgsmachtdelen lijkt een uitstekende zet van de hogere defensieleiding, met het oog op de gewenste nieuwe, op interservice samenwerking gerichte cultuur binnen ons ministerie.

Inmiddels heeft de eerste groep cursisten de nieuwe opleiding doorlopen. Een groep jonge officieren van luchtmacht, landmacht en marine, aangevuld door een aantal buitenlandse studenten. En wat blijkt... er zijn nogal wat rudimenten van de oude verschillen, die zich veel moeilijker laten opruimen dan sommigen van ons voor mogelijk houden.

Zo komt de eerste groep cursisten er gaandeweg de opleiding achter dat de verbaal door velen beleden 'paarse' en 'joint' gedachten in de huidige krijgsmacht in de dagelijkse praktijk wel grenzen kennen: een gemeenschappelijk curriculum is oké, samen eten en oefenen ook, samen stukken schrijven en discussiëren in een besloten omgeving: het mag allemaal. Maar als de opleiding afgerond is en de cursisten teruggaan naar hun respectievelijke krijgsmachtdelen, moet het afgelopen zijn met die gelijkgestemdheid.

De KL-cursisten krijgen als bewijs voor het slagen de 'gouden zon', sinds vele jaren het bewijs dat de Hogere Militaire Vorming met goed gevolg werd afgesloten, de KLU-cursisten krijgen de HSV-speld, de marine-cursisten krijgen niets (want men is bij de marine traditioneel niet gek op dit soort onderscheidend uiterlijk vertoon) en de buitenlandse cursisten krijgen ook niets. Althans, dat was het oorspronkelijke plan.

En nu komt het aardige. Onze nieuwe cursisten leggen zich niet zomaar neer bij *their masters voice* van hun krijgsmachtdeel. Ze besluiten er wat aan te doen. Ze besluiten dat wat ze bindt – al is het misschien maar

een futiel aspect van de opleiding – sterker is dat wat hen scheidt, de andere cultuur, het andere uniform, het aangeleerde wantrouwen, de vaste orders uit 1960. De cursisten slaan de handen ineen en besluiten samen en namens alle cursisten een brief te sturen naar de CDS. Een keurige brief, een heldere brief, een duidelijke brief en een korte brief. Kortom, ze laten zien dat ze ook wat geleerd hebben tijdens die opleiding, en dat het Nederlandse belastinggeld goed besteed is aan deze aanstormende garde.

In die brief staat helder en duidelijk verwoord wat ze van dit stukje ongelijkheid en oud denken vinden. 'Gelijke monniken, gelijke kappen' stond er nog niet zo lang geleden te lezen boven een column van de rubriek 'Tegenwicht' in dit blad. En dát maken de HDV-cursisten tot inzet van hun strijd: gelijke behandeling, over de kleuren van het uniform heen. Een ongekend stukje 'joint' saamhorigheid.

En zie, het wonder geschiedt. Na langdurig en diepgaand beraad op hoog niveau, waar natuurlijk tal van belangwekkende, historisch juiste, volstrekt begrijpelijke en zeer praktische bezwaren werden gewogen, wordt ondanks al deze bezwaren besloten om alle cursisten na de opleiding dezelfde uitmontering te verlenen. Ook al zullen sommige criticasters betogen dat we hiermee de oorlog echt niet sneller zullen winnen (wat vermoedelijk juist is), een mooier en voor de *insiders* zichtbaarder symbool van operationele samenwerking en nieuw elan is binnen de krijgsmacht nauwelijks denkbaar. Pas op, een nieuwe lichting leiders komt er aan! U kunt ze herkennen.

Natuurlijk zijn er nog flinke hobbels te nemen op dit smalle en glibberige pad van 'paarse' samenwerking. Want een ferme beslissing nemen is één, maar die uitvoeren is soms best lastig. Want om bijvoorbeeld een nieuw embleem aan het uniform toe te kunnen voegen is nu eenmaal een lange reeks van adviezen nodig van uniform- en traditiecommissies binnen de traditionele krijgsmacht delen. Belangwekkende en zorgvuldige instanties, dat zeker. Maar enigszins eufemistisch kan worden gesteld dat baanbrekende gedachten binnen dergelijke commissies niet tot hamerstukken worden en dat de factor tijd dus van invloed wordt.

Als u dit leest is inmiddels hopelijk bekend hoe het definitief met het nieuwe brevet is afgelopen. Krijgen de jonge goden zolang de oude spelden? Wachten ze nog even (of jaren) op de nieuwe spelden? Of slagen we er nu eens met z'n allen in om in korte tijd iets vernieuwends te besluiten en door te voeren?

Natuurlijk, ik hoor u zeggen: 'Ach wat stelt dat nu voor zo'n nieuw embleem?', maar alle ingewijden begrijpen dat achter zo'n 'speldje' heel wat cultuur en een wereld van symboolwerking schuil gaat. Kijkt u de komende weken dus goed om u heen of u in de eetzaal of op het appel plots een jonge majoor of luitenant ter zee met een frisse tred en een u onbekende glimmende uitmontering op de borst ziet. Vraagt u hem rustig hoe hij het voor elkaar heeft gekregen.